

ARCHKASO spol. s r.o.

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR

„Socha Archanděla Michaela“

Specifikace památky:

Název památky: Socha Archanděla Michaela

Katalogové číslo: 1000157476_0006

Rejstřík ÚSKP: 45062/7-423- zámek

Kraj: Jihomoravský kraj

Okres: Blansko

Obec: Černá Hora

Část obce: Černá Hora

Katastrální území: Černá Hora

Typ: socha

Kategorie: objekt

Sloh: baroko

Vznik: 1726

Vlastník památky: Domov pro seniory, Zámecká 1,679 21 Černá Hora IČ 00380458

Objednatel: Domov pro seniory, Zámecká 1,679 21 Černá Hora, IČ 00380458

Dodavatel průzkumu a záměru: ARCHKASO spol. s r.o. Zalešany 15,280 02 Kolín, IČ 25311271, DIČ CZ25311271

Zastoupený ve věcech technických a smluvních: ak. soch. a rest. Jaroslav Jelínek, jednatel společnosti, tel. 731 612 774

Historický vývoj: Sochu podle donačních nápisů nechali postavit manželé Josef a Zuzana Leiterovi (Leitterovi) roku 1726. Roku 1841 proběhla výraznější oprava, jejímž výsledkem je nový sokl a patrně i podstavec (do soklu druhotně vloženy desky s pamětními nápisy, avšak mírně zmenšené, na čelo podstavce vyryt monogram kameníka, který opravu prováděl).

ARCHKASO spol.s r.o.

Akad.soch. a rest. Jaroslav Jelínek

Václav Jelínek

Zalešany 15, 280 02 Kolín

IČO:25311271

DIČ:25311271

tel - +420 731 612 771, +420 731 612 774

archkaso.jelinek@seznam.cz

Popis: Socha situovaná východně od zámku v lesoparku tvoří protějšek k soše sv. Jana Nepomuckého. Na hranolovém soklu s vykrojenými rohy je umístěn hranolový podstavec s volutovými křídly, završený profilovanou římsou. Na něm, na plintu, postaven anděl (v antické zbroji) s mečem nad hlavou ve zdvižené pravé ruce a oválným štítem (s božím okem ve svatozáři) v ruce levé. Pod jeho nohama leží malý ďáblík, sražený andělem obličejem k zemi. Na přední straně soklu je umístěná nápisová deska, v kapitále čteme: SANCTVS MICHAL/SPECIALIS PATRO/NVS ET PROTECTOR/CLIENTIS SVI IOSEPHI/IONNIS LEITTE// (v chronogramu datace k roku 1726). Nápis na zadní straně upomíná na donaci díla z roku 1726 Johana a Zuzany Leiterových. V čele podstavce mladší nápis k obnově: J. Br.v.G./1841//. Socha je vysoká 250cm, sokl 285cm.

Popis památkové hodnoty: Umělecky působivá vrcholně barokní skulptura, datovaná k roku 1726, na mladším klasicistním podstavci. Hodnotné kamenosochařské dílo, utvářející historickou kompoziční součást zámeckého areálu.

Popis stavu kamene: Socha Archanděla Michaela je v havarijním stavu. Vykazuje hluboké kaverny, které opadávají z celé sochy. Povrch je značně znečištěn od náletových zelení, krust a lišejníků. Vlivem nevhodného restaurátorského zásahu, který musel proběhnout v devadesátých letech 20. století, kdy byl tzv. přepetrifikován povrch kamene dispersním nátěrem, který byl aplikován v červeném odstínu jako monochromní úprava. Hlubkové narušení sochy se vyskytuje v poprsí archanděla, v drapériích na všech místech. Můžeme konstatovat, že narušení hmoty je v 60 % povrchu sochy, proto jsme označili stav sochy za havarijní. Tyto kaverny se vyskytují i na římsě a soklu, včetně podstavce a plintu. Socha byla v minulosti opatřena monochromními nátěry bílé a černé barvy. Odebrané vzorky budou zaslány do laboratoře NPÚ, kde dojde k jejich vyhodnocení. Monochromní červená úprava je z posledního restaurování, tato je zjevně příčinou narušení kamene. Boží oko na štítu Archanděla je dle vizuálního průzkumu s pozůstatky podkladu pro zlacení. Vlastní socha je velmi hodnotná, s detaily perutí a obličejové části je velmi zdařilá. Drapérie jsou vrcholně rozvinuté po obvodu těla a též vykazují destrukce až do hloubky kamene. V lokálních místech již opadly. Doporučuji vzhledem ke značně narušenému stavu sochu demontovat, a to včetně podstavce s novým základem.

Restaurátorský záměr: Záměrem opravy je konsolidovat sochu s kamenným podstavcem, obnovit a rekonstruovat jednotlivé části klasické modelace v duchu dochovaných hmot kamene. Před zpevněním dojde k očištění sochy z mechů a bionáletů, šetrně s ohledem na kámen. Socha nebude úplně dočištěna, bude lokálně zpevněna v drobcích se místech tak, aby při obalování nedocházelo ke zbytečným úbytkům hmot povrchu kamene a nedocházelo k větší degradaci autorské hmoty povrchu pískovce. Tento úkon je velmi důležitý pro dochování originálu. Zpevnění bude provedeno vakuovou cestou v Porosilu Z, a to opakovaně do nasycení hmoty pískovce. Následně budou provedeny kotvy pro rekonstrukci tvarů, které jsou namáhány hmotou nanášením kamenického tmelu. Tento bude povahy minerální (vápno, cement, písek). Po rekonstrukci a zpevnění tvaru dojde ke konsolidaci a výměně čepů za nerezové s monochromní úpravou dle odebraných průzkumových vzorků s vyjádřením laboratoře NPÚ. Dále dojde k scelující retuši doplňovaných míst a povrchové hydrofobizaci sochy.

Socha bude demontována pomocí jeřábu a bude odvezena ve speciální konstrukci vyrobené přímo pro tuto sochu. Obalový materiál bude aplikován do míst, kde socha vykazuje největší pevnosti a pomocí stahovacích kurt dojde k demontáži sochy. Socha bude převezena na zádech na dobře odpérováném vozidle s měkkým ložením pro konstrukci proti otřesům.

ARCHKAS, O spol.s r.o.

Akad.soch. a rest. Jaroslav Jelínek
Václav Jelínek
Zalešany 15, 280 02 Kolín

IČO:25311271

DIČ:25311271

tel - +420 731 612 771, +420 731 612 774
archkaso.jelinek@seznam.cz

Demontáž soklu bude provedena po jednotlivých dílech a uložena na palety, které též budou mít ochranu proti poškození jednotlivých dílů. Materiál bude volen dle narušeného stavu kamene - filcové zábaly, matrace a strečová folie. Před transferem sochy a soklu dojde ke konzervaci nejvíce narušených ploch (na současném místě), zpevnění bude provedeno v místech, kde by kámen pravděpodobně nepřežil demontáž sochy (při položení, manipulaci a jízdě autem s drobnými otřesy).

Pod sochou bude vytvořen nový základ, který bude do velikosti obvodového stupně a dojde ke snížení terénu v okolí pro odtok vody do výše základové spáry. Sokl bude odizolován tekutou lepenkou, budou vyměněny kovové kramle za nerezové a sokl bude osazen na maltové lože spárované maltou s disperzí z důvodu rovnoměrného rozptýlení malty ve spáře. Dále bude jejich dosed řešen olověnými terči pro rovinnost osazovacích dílů. Jednotlivé části budou čepovány podle původních tvarů, monochromní úpravy budou provedené v Porosilu ZV s pigmentem dle laboratoře NPÚ. Dále budou provedené hydrofobizace celkového povrchu Porosilem VV+, mechy budou odstraněny biocidním prostředkem včetně použití uhličitánových past, které nám pomohou změkčit krusty, které budou následně sníženy o jejich nárůsty a otevřou kámen pro nasycení hmotou konsolidantu a mírně otevřou kámen, který degraduje disperzní nátěr. Tento nátěr, který ulpěl na povrchu, pravděpodobně Duvilax, odstraníme prostředkem Ultra 2000 od fi. Aqua Bárta K vakuovým napouštěním bude použito vývěvy s obalením sítě z umělé hmoty, včetně igelitu, který bude zavařen pro účinnost vývěvy. Tento postup je dvoudenní, aby vývěva při působení tlaku dosáhla co největšího hloubkového napouštění sochy. Tlak bude uvolňován po třech hodinách a poté opět zvýšen. Porosil bude doléván přes skleněnou tlakovou nádobu.

Vlastní osazení sochy a všech kamenných částí bude za pomoci jeřábu s dovozem na místo opět stejnou technikou jako při demontáži.

Použité materiály:

Porosil Z – použit vakuově, min. po dobu 5 týdnů

Porosil ZV s pigmentem – třídní cyklus opakovaných retuší lokálních míst, po zaschnutí je zřejmý barevný výraz budoucího vzhledu

Minerální kamenické tmely – vytvrzení po jednom týdnu

Uhličitánové pasty -týdní cyklus zábalu, opakující se

Biocidní prostředek Porosan – působnost okamžitá

Ultra 2000- odstraňovač disperzních nátěrů – 3 týdny

Foto 1. kolorované písmo

Foto 2. Zbytky monochromní úpravy - červené

Foto 3 destrukce kamene

Foto 4 zbytky monochromní úpravy - černá

Foto 5 zbytky polychr.nátěru

Foto 6. Degradace kamene

Foto 7. Destrukce kamene

V Zalešanech 3. 10. 2023

Děkuji.

S pozdravem.

.....
*akad. soch. a rest. Jaroslav Jelínek
jednatel společnosti ARCHKASO spol. s r. o.*